

Årsredovisning
för
Stiftelsen Grävfonden
802480-7102

Räkenskapsåret
2021-01-01 – 2021-12-31

Styrelsen för Stiftelsen Grävfonden får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2021-01-01 – 2021-12-31.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Styrelsen för Stiftelsen Grävfonden har hållit 10 styrelsemöten under 2021.

Stiftelsen Grävfonden ”har till ändamål att främja en djupgående och kritiskt granskande journalistik, att verka för en bättre utbildning inom den undersökande journalistiken, och i övrigt verka för att höja den granskande journalistikens status och sprida insikt om dess betydelse för demokratin.”

Stiftelsens styrelse har under året lagt ner ett stort arbete för att nå målet att göra Grävfondens ändamål välkänt och att öka det kapital vars avkastning på sikt ska vara grunden för utbildningsstipendier.

I en tid med krig i Europa och hotande säkerhetskris behövs välutbildade journalister som kan använda digitala researchmetoder för att verifiera ursprung och äkthet i text och bild. Dagligen möts vi av påverkanskampanjer och desinformationsförsök ämnade att skapa motsättningar och destabilisera.

Mot denna bakgrund har Grävfonden en viktig uppgift att bidra med finansiering av kompetensutveckling och till att nya digitala verktyg och metoder utvecklas. Det gäller också källkritik och god etik i det journalistiska uppdraget att avslöja korruption och maktmissbruk i politiska och ekonomiska maktcentra.

Under året har donationskapitalet ökat om än inte i den takt vi önskat, vilket till stor del beror på svårigheten att ordna fysiska möten och seminarier för kunskapsbildning för tänkbara donatorer och andra intresserade. Därför har ett betydande arbete lagts ner på viktig opinionsbildning med tanke på att oberoende granskande journalistik en förutsättning för en levande och välfungerande demokrati.

Styrelsen tog under 2020 initiativet till samarbete med Institutionen för mediestudier, IMS vid Stockholms universitet och Journalistförbundet för att genomföra en enkät om tillståndet och förutsättningarna för den undersökande journalistiken på svenska redaktioner. I undersökningen har 774 journalister delgett sina erfarenheter. Det är första gången en sådan undersökning genomförs.

Resultaten poängterar med önskvärd tydlighet behovet av fortbildning och kompetensutveckling. Det åskådliggör betydelsen av Grävfonden både som möjliggörare av fortbildning och som opinionsbildare.

Följande är en del av resultatet av undersökningen:

- Ytterst få journalister får avgörande fortbildning i de grävmetoder som digitaliseringen kräver.
- Mer än hälften av de svarande uppger att de inte fick någon journalistisk fortbildning alls under undersökningsåret 2019.
- Endast var tionde journalist anser att produktionskraven är förenliga med att kunna genomföra grävprojekt.
- Många journalister, framför allt frilansare, tvingas arbeta utan ersättning när de gör tidskrävande research för grävjobb.
- Två tredjedelar av journalisterna anser att såväl den lagstadgade offentlighetsprincipen som sekretessbestämmelser tillämpas felaktigt av tjänstemän i offentlig förvaltning, vilket förhindrar att för allmänheten relevanta uppgifter lämnas ut och blir offentliga.

Resultatet av vår undersökning har publicerats dels i form av en debattartikel i Dagens Nyheter, dels presenterats vid Föreningen Grävande Journalisters årliga arrangemang GRÄV och därefter vid ett seminarium på Institutionen för mediastudier vid Stockholms universitet.

Stipendier

Under året har delats ut stipendier till 5 personer för totalt 32 200 kronor.

Grävfondens styrelse beslöt tidigt under året att även under 2021 med anledning av pandemin att utlysa flera mindre stipendier för online- utbildning i digitala verktyg och metoder. De valda är bland andra Bellingcat med deras kurser Bellingcat Training Workshop Online samt IRE, Investigative Reporters & Editors.

Under 2021 kunde också den riktade donationen på totalt 16 000 kr från Axel Gordh Humlesjö och Centre for Media Studies vid Stockholm School of Economics in Riga tas i anspråk. Detta gav möjlighet för två stipendiater att delta i kursen Summer School on Investigative Reporting i Riga.

Samtliga av Grävfondens stipendiater har krav på att lämna en stipendiatrapport.

Ur en av stipendiatrapporterna: "Framförallt fick jag genom denna kurs koll på systematiken som ligger bakom många ekobrott och fler verktyg att använda när känsla eller påståenden om lokala fuskare dyker upp. En ordentlig metodik krävs om man inte enbart vill gå på myndigheternas färdiga utredningar och beslut. Även om så är fallet krävs ju då att kunskaperna finns på plats för att eventuellt undersöka andra kopplingar och relationer till de lokala företagen och myndigheterna. Det är många gånger inte ett lättillgängligt område att dyka ner i, och just därför är jag tacksam att jag fick den här chansen. Det gav inspiration, mycket ny kunskap och idéer.

Tack Grävfonden!" Josephine Bergenmar, researcher för P4 Mitt, Sveriges Radio

Under året inleddes arbetet med en stipendieutlysning för år 2022 i form av ett större praktikstipendium med placering vid brittiska the Guardian, välrenommerat för sin datajournalistik.

Donationer

Stiftelsen har under året fått 351 900 kr i donationer. Vårt donationsarbete har burit frukt genom att bl a Sven Hagströmer, grundare av Avanza och Creades fortsatt stödja Grävfonden, i år med 330.000 kronor. Utöver detta har andra donatorer skänkt bidrag från 200 kr till 10 000 kr.

Väsentliga ekonomiska händelser under räkenskapsåret

År 2021 har stiftelsen använt 75 565 kronor till databearbetning av undersökningen av tillståndet för den grävande journalistiken i Sverige.

Under 2021 tog styrelsen vidare beslut om att placera 300 000 kr, en mindre del av stiftelsens kapital, i Stiftelsefond på Handelsbanken.

Stiftelsen har sitt säte i Stockholm.

Främjande av ändamålet

Stiftelsen har till ändamål att främja en djupgående och kritiskt granskande journalistik.

Stiftelsen fullföljer företrädesvis sitt ändamål genom:

utge stipendier till sökanden som dels uppfyller ändamålets syfte, dels är medlem i Föreningen Grävande Journalister, FGJ eller dess eventuellt framtida motsvarighet och har betalt sin medlemsavgift under de senaste två åren.

Under året har stiftelsen beviljat 22 200 kr (58 500 kr år 2020) i stipendier.

Flerårsöversikt (Tkr)	2021	2020	2019	2017/18 (14 mån)
Stiftelsens intäkter	1	66	122	109
Årets resultat	-75	-7	44	58
Eget kapital	1 458	1 195	1 203	1 158
Förmögenhet	1 470	1 219	1 253	1 158
Disponibla medel	358	96	103	58
Beviljade anslag	22	57	50	0

Stiftelsens resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning

Not

2021-01-01
-2021-12-31

2020-01-01
-2020-12-31

Stiftelsens intäkter

Bidrag

1 400

66 500

Summa stiftelsens intäkter

1 400

66 500

Stiftelsens kostnader

Lämnade bidrag

0

-58 500

Övriga externa kostnader

-77 015

-15 450

Summa stiftelsens kostnader

-77 015

-73 950

Förvaltningsresultat

-75 615

-7 450

Resultat efter finansiella poster

-75 615

-7 450

Resultat före skatt

-75 615

-7 450

Årets resultat

-75 615

-7 450

Balansräkning

Not

2021-12-31

2020-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar

Andra långfristiga värdepappersinnehav
Summa finansiella anläggningstillgångar
Summa anläggningstillgångar

2

300 000

300 000

300 000

0

0

0

Omsättningstillgångar

Kassa och bank

Kassa och bank
Summa kassa och bank
Summa omsättningstillgångar

1 158 394

1 158 394

1 158 394

1 219 709

1 219 709

1 219 709

SUMMA TILLGÅNGAR

1 458 394

1 219 709

Balansräkning

Not

2021-12-31

2020-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Bundet eget kapital vid räkenskapsårets början

1 100 000

1 100 000

Bundet eget kapital vid räkenskapsårets slut

1 100 000

1 100 000

Fritt eget kapital

Fritt eget kapital vid räkenskapsårets början

95 709

103 159

Inbetalda medel

350 500

0

Lämnade och återförda bidrag

-12 200

0

Årets resultat

-75 615

-7 450

Fritt eget kapital vid räkenskapsårets slut

358 394

95 709

Summa eget kapital

1 458 394

1 195 709

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder

0

14 000

Beviljade ej utbetalda bidrag

0

10 000

Summa kortfristiga skulder

0

24 000

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

1 458 394

1 219 709

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Not 2 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	0	0
Inköp	300 000	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	300 000	0
 Utgående redovisat värde	 300 000	 0
 Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	300 000	0
Marknadsvärde	311 651	0

Stockholm den / 2022

Kerstin Brunnberg

Ingrid Carlberg

Cecilia Zadig

Göran Ellung

Erik Palm

Vår revisionsberättelse har lämnats

JPA Revision AB

Daniel Larin
Auktoriserad revisor